

Kunnskapsdepartementet
v/ avdelingsdirektør Rolf R. Larsen
Oslo

Høringsuttalelse fra Norsk kulturskoleråd

Vi viser til deres skriv av 13.03.2017 hvor det inviteres til høring om endring i forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning. Høringen gjelder fortolkning av opptakskravet, og hvilke bachelor-utdanninger som faller inn under forskriftens formulering.

Om høringsinstansen

Norsk kulturskoleråd har ikke blitt invitert som høringsinstans men leverer denne høringsuttalelsen i kraft av å representere et betydelig profesjonsfelt som i stor grad innvirkes av PPU-forskriften. Norsk kulturskoleråd er en medlemsorganisasjon for kommunene som kulturskoleeiere, og representerer således et stort arbeidsmarked som kan være relevant for denne utdanningen. På landsbasis er det rundt 5000 ansatte innenfor undervisning i kulturskolens fem kjernefag: musikk (ca 70 % av fagportefølgen), dans, teater, visuelle kunsthøgskole og skapende skriving. De aller fleste lærerne (vel 70 %) har tilfredsstillende formalkompetanse innenfor sitt kunstfag, og en noe lavere prosent har formell pedagogisk kompetanse.

Tallene er basert på rapporten *Kulturskoleløftet - Kulturskole for alle* (2010 Oslo: Kunnskapsdepartementet, og en foreløpig upublisert studie fra 2016 i BTV og Agder: Rønningen, Anders (2017). Kulturskolens kompetansebehov for ny rammeplan. En regional undersøkelse. Upublisert/under publisering.

Kulturskolen har nylig fått en ny rammeplan som er vedtatt i mange kommuner, og som gir føringer på hvordan kulturskolelærerprofesjonen skal forstås.

I rammeplanen er viktigheten av praktisk pedagogisk utdanning understreket:

2.5. Kompetansekrav for tilsetting i kulturskolen

For tilsetting i undervisningsstilling skal det normalt kreves:

Høyere kunstfaglig utdanning i utøvende og/eller skapende kunstfag, tilpasset undervisningsoppgavene for stillingen. Som minimum kreves tre års kunstfaglig utdanning. Krav om praktisk pedagogisk utdanning gjelder alle.

Alternativt:

Faglærerutdanning med minimum 120 studiepoeng kunstfag

Rammeplanen understreker også hvor viktig det er med utøverskap hos lærerne:

Lærere er viktige rollemodeller. De må derfor være samspillspartnere og utøve sitt fag i møte med elevene. Kulturskolelederen bør legge til rette for at lærerne kan fortsette å være utøvere av sitt fag. (S. 27)

En av de store endringene i den nye rammeplanen for kulturskolen er organiseringen av kulturskolens undervisning i tre programmer; breddeprogram, kjerneprogram og fordypningsprogram. Kulturskolen har en sterk tradisjon med kompetente lærere, og spesielt innfor musikk har *mesterlæretradisjonen* stått sterkt – med én til én-undervisning i ukentlige bolker à 20-25 minutter. Den tidligere refererte undersøkelsen om kompetansebehovet i kulturskolene i fem av landets fylker (BTV og Agderfylkene) dokumenterer at det ønskes en *større breddekompetanse* hos lærerne for å oppfylle intensjonen i rammeplanen, især for breddeprogrammet. Dette gir føringer for hvilke utdanningsløp som ønskes for kulturskolelærere i framtiden.

Rammeplanen fremhever altså *både* viktigheten av kunstnerisk utøvelse og pedagogisk kompetanse hos lærerne, samtidig som feltet har et uttrykt behov for breddekompetanse, spesielt i møte med breddeprogrammet. Dette er viktige bakgrunnsfaktorer som bør legges føringer på hva slags utdanninger som bør tilbys.

Høringsuttalelse

Norsk kulturskoleråd er fornøyd med den nye forskriften for PPU. Mange av de som nå eller i framtiden arbeider eller skal arbeide i kulturskolen vil ha en bakgrunn både som utøvende kunstnere og som lærere, og det er derfor særdeles viktig at utdanningssystemet gis rammer som kan tilføre feltet denne kompetansen.

Vi ønsker å fremheve viktigheten av å ha utdanningsløp som både ivaretar kunstnerisk utøvelse, breddekompetanse og gir pedagogiske kvalifikasjoner. Derfor finner vi det for det første noe betenkelig at følgeskrivet anbefaler at søkere "som før påbegynt utdanning vet at de ønsker å bli lærere, bør veiledes inn i ett av de flerårige, integrerte løpene fra starten..." (ref. Rundskriv F-02-17 av 15.03.17). Dette finnes i en annen formulering i høringskrivet som har enda tydeligere relevans for potensielle kulturskolelærere: "Søkere til grunnutdanning, som vet at de skal bli lærere i praktiske og estetiske fag, bør veiledes inn i treårige faglærerutdanningene eller grunnskolelærerutdanning...".

Det er ikke alle regioner i landet vårt som tilbyr faglærerutdanninger innen estetiske fag, og alternativet – grunnskolelærerutdanning – vil kreve en langt mer bevisst læreridentitet som vi antar ikke finnes blant typiske kulturskolelærere, selv om altså denne kompetansen kombinert med skapende virksomhet er ettertraktet. For kulturskolefeltet, idet profesjonen kulturskolelærer nettopp lener seg både på skapende og utøvende virksomhet og pedagogisk kompetanse er vi redd mange potensielt gode kulturskolelærere slik "mistes", fordi de ved starten av sin utdanning ikke har et bevisst ønske om å bli lærere først og fremst.

I kontrast til denne muligheten - om i stedet for en PPU å bli veiledet inn i grunnskolelærerutdanningen - åpnes altså muligheten for å ta PPU etter en treårig bachelor-

utdanning i "utøvende eller skapende" kunstfag, og det her nettopp vi ønsker å bidra til en presisering. Vi svært takknemlige for denne muligheten, og tror den er viktig for kulturskolelærerprofesjonen. Vi bemerker imidlertid det ironiske at det fremheves at forutsetningen for å kunne ta en lærerutdanning gjennom PPU etter en bachelor er at bachelorstudiet er spesialisert for de som *ikke* vil bli lærere. Dette er nemlig en mulig lesning av avsnittet fra høringsutkastet: "For å kvalifisere for opptak til PPU, må denne utdanningen ha som formål å utdanne profesjonelle kunstutøvere." Det vil si utdanninger for de som vet at de ikke vil bli lærere, og vil satse på profesjonell kunstnerisk utøvelse. PPU med denne muligheten er altså utelukkende for profesjonelle kunstutøvende som har ombestemt seg og vil bli lærere likevel, eller som motvillig tar PPU fordi det er et kvalifikasjonskrav for å bli ansatt i kulturskole. Ingen av disse er til særlig hjelp for profesjonsfeltet kulturskole.

Mellom disse to utdanningene (grunnskolelærer/faglærer-utdanningene – som er for de som vet de skal bli lærere) og bachelorutdanninger (som er for de som vet de ikke skal bli lærere men profesjonelle kunstutøvere, og senere ombestemmer seg) finnes etter vår mening en svært viktig del av de som er ønsket inn i kulturskolefeltet som risikerer å falle utenfor. Vi mener at det ligger gull i nettopp dette skjæringspunktet, og ønsker dermed at kravet om at den treårige bacheloren skal være utelukkende for "profesjonelle kunstutøvere" skal justeres.

Vi tror altså nøkkelen ligger i å gjøre noe med ordlyden som sier at utdanninger skal "ha som formål å utdanne profesjonelle kunstutøvere". Ved å åpne opp for bachelorstudier innen praktisk-estetiske fag med fokus på en bredere skapende og kunstnerisk virksomhet vil en kunne favne for eksempel også de mindre spesialiserte (musikk)utdanninger ved de regionale høgskolene.

For at PPU-forskriften skal ha den viktige betydningen vi tror den kan ha for økt breddekompetanse som kulturskolefeltet trenger, vil i det minste en bedre formulering være at utdannelsene skal utdanne *til aktiv skapende kunstaktivitet*. Ordet profesjonell kunstutøver kan etter vår mening forstås som de som lever fullt av sin kunstneriske virksomhet. Det er mange som ønsker å drive med skapende virksomhet, og utøve og arbeide som freelance, men som vil nøle med å kalle seg profesjonell kunstutøver. Disse kan ønske å ta en bredere treårig bachelor – gjerne med praktiske opptakskrav – og bidra til å fylle kulturskolens kompetansebehov.

Forslag til endring:

For å kvalifisere for opptak til PPU, må denne utdanningen ha som formål å utdanne profesjonelle kunstutøvere.

→

For å kvalifisere for opptak til PPU må denne utdanningen ha som formål å utdanne til aktiv skapende kunstvirksomhet.

Norsk kulturskoleråd 2.6.17

Merete Wilhelmsen

Assisterende direktør

Anders Rønningen /sign/

Rådgiver, PhD
Kontakt for forskning